

INFORMACE O MECHANISMU NÁPRAVY PRO FYZICKÉ OSOBY Z EU/EHP V PŘÍPADECH MOŽNÝCH PORUŠENÍ ZÁKONŮ USA PŘI SHROMAŽĎOVÁNÍ JEJICH ÚDAJŮ BEZPEČNOSTNÍMI ORGÁNY USA

(neoficiální překlad)

Souvislost se stížnostmi na přístup amerických zpravodajských orgánů k osobním údajům

Dne 10. července 2023 přijala Evropská komise prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2023/1795 o odpovídající úrovni ochrany osobních údajů poskytované **Rámcem ochrany soukromí mezi EU a USA** (dále jen „**rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF**“)¹.

Důležitým prvkem právního rámce USA, na němž je založeno rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF, je **výkonný dekret č. 14086** o „posílení záruk v oblasti činností signálního zpravodajství Spojených států“² („**EO 14086**“), který byl podepsán prezidentem USA Bidenem dne 7. října 2022 a je doprovázen nařízením přijatými ministrem spravedlnosti USA, jakož i příslušnými politikami a postupy přijatými americkým Úřadem ředitele národních zpravodajských služeb a zpravodajskými agenturami USA.

EO 14086 zřídil **nový mechanismus nápravy v oblasti národní bezpečnosti** za účelem vyřizování a řešení stížností subjektů údajů v EU a EHP³ na nezákonný přístup k jejich osobním údajům a jejich využívání v rámci amerických signálních zpravodajských činností.⁴ Takže v rámci tohoto mechanismu nápravy budou řešeny pouze stížnosti týkající se národní bezpečnosti. **Tento mechanismus nápravy se aplikuje na všechny předané osobní údaje stěžovatelů do USA bez ohledu na použitý nástroj pro předávání osobních údajů** (tzn. rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF, standardní nebo ad hoc smluvní doložky,⁵ závazná podniková pravidla,⁶ kodexy chování,⁷ certifikační mechanismy⁸, výjimky⁹).

¹ Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2023/1795 ze dne 10. července 2023 podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále „**obecné nařízení**“) o odpovídající úrovni ochrany osobních údajů poskytované Rámcem ochrany soukromí mezi EU a USA (dále jen „**rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF**“). Komise tak rozhodla, že Spojené státy (dále jen „**USA**“) pro účely článku 45 obecného nařízení zajišťují odpovídající úroveň ochrany osobních údajů předávaných z EU organizacím v USA, které jsou uvedeny na „seznamu Rámce ochrany soukromí“, který je veden a zpřístupněn ministerstvem obchodu USA (článek 1 rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF) na adrese: <https://www.dataprivacyframework.gov/list>.

² Výkonný dekret ze dne 7. října 2022 o posílení záruk v oblasti činností signálního zpravodajství Spojených států.

³ Reference na „**EU**“ uvedené v tomto dokumentu je třeba chápat v tom smyslu, že zahrnují rovněž země „**EHP**“.

⁴ Další specifikace týkající se tohoto mechanismu nápravy jsou uvedeny v **EO 14086** a v jeho doplnění **nařízením o Soudu pro přezkum ochrany údajů vydaným ministrem spravedlnosti USA** (dále jen „**nařízení AG**“); srv. rovněž prováděcí postupy pro mechanismus nápravy signálního zpravodajství podle EO 14086 (dále jen „**Intelligence Community Directive 126**“) dostupné na adrese: https://www.dni.gov/files/documents/ICD/ICD_126-Implementation-Procedures-for-SIGINT-Redress-Mechanism.pdf.

⁵ Standardní smluvní doložky v souladu s čl. 46 odst. 2 písm. c) nebo d) obecného nařízení nebo ad hoc smluvní doložky v souladu s čl. 46 odst. 3 písm. a) obecného nařízení.

⁶ Čl. 46 odst. 2 písm. b) obecného nařízení.

⁷ Čl. 46 odst. 2 písm. e) obecného nařízení.

⁸ Čl. 46 odst. 2 písm. f) obecného nařízení.

⁹ Čl. 49 obecného nařízení.

Tento mechanismus nápravy se však vztahuje pouze na osobní údaje předané **po 10. červenci 2023**.

Vezměte prosím také na vědomí, že informace k podání stížnosti na porušení zásad Rámce ochrany soukromí mezi EU a USA (dále jen „DPF“) ze strany americké DPF společnosti, naleznete na webové stránce Úřadu v rubrice <https://uouu.gov.cz/profesional/predavani-osobnich-udaju-do-tretich-zemi-1/rozsudek-sdeu-c-31118-schrems-ii-a-jeho-dusledky> nebo na stránkách Evropského sboru pro ochranu osobních údajů (EDPB) v rubrice https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/other-guidance/rules-procedure-informal-panel-eu-dpas-according-eu-us_en.

Jak podat stížnost?

Stížnosti musí být **zaslány národnímu dozorovému úřadu pro ochranu osobních údajů v EU/EHP**, který je **pro danou osobu příslušný**. Seznam orgánů pro ochranu údajů v členských státech EU/EHP naleznete zde: https://edpb.europa.eu/about-edpb/about-edpb/members_en.

Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (EDPB) přijal **jednací řád** o spolupráci a příslušných úkolech národních dozorových úřadů a sekretariátu EDPB v souvislosti s podáním stížnosti v rámci mechanismu, který je dostupný na adrese: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-04/edpb_rules-of-procedure-national-security-purposes_en.pdf. Byl vytvořen **formulář pro fyzické osoby** v členských státech EU nebo EHP pro podání stížnosti týkající se nezákonného přístupu zpravodajských agentur USA k jejich osobním údajům předaným z EU/EHP společně v USA a nezákonného použití těchto údajů zpravodajskými agenturami USA, dostupný na adrese: <https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/other-guidance/template-complaint-form-us-office-director-nationalen>, a v české jazykové verzi na adrese: <https://uouu.gov.cz/profesional/predavani-osobnich-udaju-do-tretich-zemi-1/rozsudek-sdeu-c-31118-schrems-ii-a-jeho-dusledky>.

Jak dozorový úřad vyřídí stížnost?

Národní dozorový úřad pro ochranu osobních údajů v EU/EHP **ověří totožnost individuálních stěžovatelů¹⁰ a zkontroluje, zda je stížnost úplná a splňuje podmínky** stanovené v právních předpisech USA¹¹.

Národní dozorový úřad zejména ověří:

- totožnost stěžovatele a skutečnost, že jedná pouze vlastním jménem, a nikoli jako zástupce vládní, nevládní nebo mezivládní organizace;
- že stěžovatel se domnívá, že neoprávněným přístupem zpravodajských služeb USA k jeho osobním údajům po jejich předání z EU do USA bylo porušeno jeden nebo více právních předpisů USA;
- že písemná (i e-mailová) stížnost obsahuje všechny relevantní informace (**kteřé nemusí prokazovat, že údaje stěžovatelů byly skutečně předmětem činnosti amerického signálního zpravodajství**):
 - o veškeré informace, které tvoří podstatu stížnosti, včetně podrobností o online účtu nebo o předaných osobních údajů, o nichž se předpokládá, že k nim přistupovaly americké zpravodajské služby;

¹⁰ EO 14086, oddíl 4 písm. k) bod v), a Intelligence Community Directive (ICD) 126, oddíl E.1.c bod 8.

¹¹ EO 14086, oddíl 4 písm. k) body i) až iv).

- povahu požadovaného opatření¹²;
 - konkrétní způsoby či cesty, kterými měly být osobní údaje stěžovatelů předány do USA;
 - subjekt nebo subjekty vlády USA, které měly být zapojeny do přístupu k osobním údajům stěžovatele (jsou-li známy);
 - a jakékoli jiné postupy, kterými stěžovatel usiloval o získání požadovaných informací nebo opatření, a výsledky získané těmito jinými postupy;
 - potvrzení, že stížnost se vztahuje na osobní údaje stěžovatele, o nichž se předpokládá, že byly předány do USA po 10. červenci 2023;
- že stížnost není lehkovážná, šikanózní nebo není podána ve zlém víře.

Po tomto ověření, bude-li stížnost shledána úplná, předá dozorový úřad stížnost v šifrovaném formátu **sekretariátu Evropského sboru pro ochranu údajů** (dále jen „**sekretariát EDPB**“)¹³. Sekretariát EDPB ji v zašifrovaném formátu **předá**¹⁴ orgánům USA, které jsou příslušné k vyřízení stížnosti, konkrétně **úředníku pro ochranu civilních svobod** Úřadu ředitele národních zpravodajských služeb (dále jen „**CLPO**“).¹⁵

Jaká je role CLPO?

CLPO je odpovědný za šetření stížnosti s cílem zjistit, zda byly porušeny záruky stanovené v EO 14086 nebo v jiných platných právních předpisech USA, a pokud ano, nařídit odpovídající nápravu¹⁶. CLPO včas odpoví¹⁷ dozorovému úřadu prostřednictvím sekretariátu EDPB. Tato odpověď potvrdí, že:

- (1) „Přezkum buď nezjistil žádná dotčená porušení, nebo že úředník pro ochranu civilních svobod Úřadu ředitele národních zpravodajských služeb vydal rozhodnutí vyžadující odpovídající nápravu“¹⁸. Ve své standardizované odpovědi¹⁹ ODNI CLPO nepotvrdí ani nepopře, zda byl stěžovatel předmětem sledování, ani nepotvrdí konkrétní uplatněné nápravné opatření;
- (2) Stěžovatel nebo člen zpravodajské komunity USA může požádat o přezkum rozhodnutí CLPO podáním odvolání u soudu pro přezkum ochrany údajů (Data Protection Review Court, dále jen „DPRC“); a
- (3) Požádá-li stěžovatel nebo člen zpravodajské komunity DPRC o přezkum, vybere DPRC zvláštního advokáta, aby obhajoval zájem stěžovatele v této věci (dále jen „**zvláštní advokát**“).

¹² Takové opatření může zahrnovat zákonná opatření určená k úplné nápravě zjištěného porušení. Může se jednat například o správní opatření k nápravě procesních nebo technických porušení; vymazání vašich osobních údajů získaných bez zákonného povolení; vymazání výsledků nepřiměřených dotazů týkajících se zákonně shromážděných osobních údajů; omezení přístupu k vašim osobním údajům.

¹³ Bod 177 odůvodnění rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF.

¹⁴ Oddíl E.1.f Intelligence Community Directive 126 stanoví, že: „Pokud CLPO rozhodne, že stížnost není kvalifikovanou stížností, protože nesplňuje podmínky oddílu E.1.c. nebo nesplňuje podmínky oddílu E.1.d. této směrnice, poskytne CLPO příslušnému orgánu veřejné moci v kvalifikovaném státě písemné oznámení **prostřednictvím šifrované elektronické komunikace a v anglickém jazyce** o nedostatcích stížnosti.“

¹⁵ Pro účely tohoto dokumentu se úředníkem pro ochranu občanských svobod (Civil Liberties Protection Officer, dále jen „CLPO“) rozumí úředník pro ochranu civilních svobod Úřadu ředitele národních zpravodajských služeb (ODNI CLPO).

¹⁶ EO 14086, oddíl 3 písm. c) bod i.E a oddíl 3 písm. d) bod i.H.

¹⁷ EO 14086, oddíl 3 písm. c) bod i.E.

¹⁸ EO 14086, oddíl 3 písm. c) bod i.E.1.

¹⁹ Obsahem této standardizované odpovědi bude sdělení, že: „*přezkum buď nezjistil žádná dotčená porušení, nebo že CLPO vydal rozhodnutí vyžadující odpovídající nápravu*“ (EO 14086, oddíl 3 písm. c) bod i.E).

Rozhodnutí CLPO je závazné pro členy zpravodajské komunity²⁰.

CLPO zašle svou odpověď sekretariátu EDPB v zašifrovaném formátu, který ji poté předá, také v zašifrovaném formátu, národnímu dozorovému úřadu pro ochranu osobních údajů, který stížnost původně obdržel. Tento dozorový úřad následně informuje stěžovatele o odpovědi CLPO (včetně překladu z angličtiny, je-li to nezbytné).

Jak se odvolat proti rozhodnutí CLPO?

Stěžovatelé mají možnost odvolat se proti rozhodnutí CLPO k **soudu pro přezkum ochrany údajů** (Data Protection Review Court, dále jen „DPRC“) **do 60 dnů** od obdržení oznámení národního dozorového úřadu, že obdržel odpověď CLPO²¹. Žádost s odvoláním může stěžovatel podat u **svého dozorového úřadu** do 60 dnů²². DPRC může provést šetření stížnosti jednotlivců v EU/EHP, včetně získání příslušných informací od členů zpravodajské komunity USA, a přijmout závazná nápravná rozhodnutí²³.

Odvolací řízení se řídí podobným postupem jako původní stížnost: Dozorový úřad předá odvolání sekretariátu EDPB v zašifrovaném formátu, který je následně předá v zašifrovaném formátu Úřadu pro soukromí a občanské svobody ministerstva spravedlnosti USA (Office of Privacy and Civil Liberties, OPCL), který poskytuje podporu DPRC, aby DPRC mohl odvolání přezkoumat.

DPRC zejména přezkoumá obojí zjištění CLPO (zda došlo k porušení platných právních předpisů USA a pokud jde o odpovídající nápravu), a to přinejmenším na základě vyšetřovacího spisu CLPO, jakož i na základě veškerých informací a podání poskytnutých stěžovatelem, zvláštním advokátem nebo členem zpravodajské komunity²⁴. Senát DPRC má přístup ke všem informacím nezbytným k provedení přezkumu, které může získat prostřednictvím CLPO (např. senát může požádat CLPO, aby doplnil svůj spis o další informace nebo věcná zjištění, je-li to nezbytné k provedení přezkumu)²⁵. Zvláštní advokát má rovněž přístup ke všem informacím nezbytným k tomu, aby mohl plnit svou úlohu spočívající v poskytování pomoci senátu DPRC při posuzování žádosti, mimo jiné tím, že obhajuje zájem stěžovatele v této věci a zajišťuje, aby byl senát DPRC informován o otázkách a právních předpisech týkajících se této záležitosti.

Přezkum může DPRC uzavřít:

- (1) rozhodnutím, že neexistují žádné důkazy, které by nasvědčovaly tomu, že došlo k činnostem signálního zpravodajství zahrnujícím osobní údaje stěžovatele;
- (2) rozhodnutím, že zjištění CLPO byla právně v pořádku a podložena podstatnými důkazy; nebo
- (3) vydáním vlastního rozhodnutí v případě, že DPRC nebude souhlasit se zjištěními CLPO (ať už ve vztahu k porušení platných právních předpisů USA nebo k příslušné nápravě).²⁶

²⁰ EO 14086, oddíl 3 písm. c), bod H.ii).

²¹ Určujícími daty pro posouzení, zda bylo vaše odvolání podáno ve lhůtě 60 dnů, budou datum oznámení rozhodnutí CLPO stěžovateli ze strany dozorového úřadu a datum, kdy stěžovatel podal své odvolání dozorovému úřadu.

²² Bod 177 odůvodnění rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF.

²³ EO 14086, oddíl 3 písm. c) bod i.E a oddíl 3 písm. d) bod i.

²⁴ Bod 189 odůvodnění rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF a EO 14086, oddíl 3 písm. d) bod i.D.

²⁵ Bod 189 odůvodnění rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF; EO 14086, oddíl 3 písm. d) bod iii), a oddíl 201.9 písm. b) nařízení AG.

²⁶ Bod 190 odůvodnění rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF; EO 14086, oddíl 3 písm. d) bod i.E a oddíl 201.9

Rozhodnutí DPRC je závazné a konečné, pokud jde o stížnost, která mu byla předložena²⁷. V případech, kdy byl přezkum DPRC zahájen na základě žádosti²⁸ stěžovatele, je stěžovateli oznámeno rozhodnutí DPRC. Jakmile DPRC dokončí svůj přezkum, poskytne DPRC stěžovateli standardizované prohlášení, v němž uvede, že dokončil svůj přezkum, a zkonstatuje, že „přezkum nezjistil žádná dotčená porušení, nebo Soud pro přezkum ochrany údajů vydal rozhodnutí vyžadující odpovídající nápravu“.²⁹

DPRC předá toto prohlášení v zašifrovaném formátu sekretariátu EDPB, který je následně předá dozorovému úřadu v zašifrovaném formátu. Dozorový úřad informuje stěžovatele o prohlášení DPRC (včetně překladu z angličtiny, je-li to nezbytné). Toto prohlášení nepotvrdí ani nepopře, zda byl stěžovatel předmětem sledování, ani nepotvrdí konkrétní uplatněné nápravné opatření. Každé rozhodnutí DPRC bude rovněž předáno CLPO³⁰.

Jaká je role ministerstva obchodu USA ve vztahu k odtajněným informacím?

Ministerstvo obchodu USA (dále jen „DoC“) bude pravidelně kontaktovat příslušné členy zpravodajské komunity s otázkou, zda informace související s přezkumem stížnosti ze strany CLPO nebo DPRC byly odtajněny. Pokud členové zpravodajské komunity potvrdí DoC, že informace související s přezkumem stížnosti ze strany CLPO nebo DPRC byly odtajněny, DoC informuje stěžovatele prostřednictvím sekretariátu EDPB, který se obrátí na dozorový úřad, že informace týkající se přezkumu jeho stížnosti ze strany CLPO nebo případně DPRC mohou být stěžovateli k dispozici podle platných právních předpisů USA³¹. Jedním z takových zákonů je zákon USA o svobodě informací (FOIA),³² podle něhož může stěžovatel podat FOIA žádost přímo ODNI, příslušnému členu zpravodajské komunity nebo ministerstvu spravedlnosti (tzn. bez prostřednictví dozorového úřadu a sekretariátu EDPB) o odtajněné informace o jeho stížnosti. Pokyny k podávání žádostí podle FOIA jsou k dispozici na příslušných internetových stránkách ODNI³³, členů zpravodajské komunity a DPRC³⁴.

Je třeba upozornit, že stížnosti subjektů údajů v EU/EHP týkající se porušení právních předpisů USA činnostmi signálního zpravodajství USA s nepříznivým dopadem na jejich soukromí a občanské svobody ve vztahu k jejich osobním údajům, které byly předány z EU/EHP do USA, mohou být podávány pouze CLPO, a nikoliv výše uvedeným organizacím podle FOIA.

písm. c) až e) nařízení AG. Podle definice „odpovídající nápravy“ v oddíle 4 písm. a) EO 14086 musí pro úplné vypořádání porušení DPRC při rozhodování o nápravném opatření zohlednit „způsoby, jimiž bylo zjištěné porušení obvykle řešeno“, tzn. DPRC mimo jiné zváží, jakým způsobem byly podobné problémy s dodržováním předpisů napraveny v minulosti, aby zajistil, že náprava bude účinná a přiměřená.

²⁷ Bod 191 odůvodnění rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF; EO 14086, oddíl 3 písm. d) bod ii) a oddíl 201.9 písm. g) nařízení AG.

²⁸ V souladu s EO 14086, oddíl 3 písm. d) bod i.B, mohou členové zpravodajské komunity rovněž podávat žádosti o přezkum rozhodnutí učiněného CLPO.

²⁹ Bod 192 odůvodnění rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF; EO 14086, oddíl 3 písm. d) bod i.H a oddíl 201.9 písm. h) nařízení AG. Pokud jde o povahu oznámení, viz bod 201.9 písm. h) odst. 3 nařízení AG.

³⁰ Bod 192 odůvodnění rozhodnutí o odpovídající ochraně DPF a bod 201.9 písm. h) nařízení AG.

³¹ EO 14086, oddíl 3 písm. d) bod v.C.

³² Další informace o FOIA jsou k dispozici na adrese <https://www.dni.gov/index.php/foia>.

³³ <https://www.dni.gov/index.php/make-a-records-request>.

³⁴ <https://www.justice.gov/opcl/opcl-freedom-information-act>.